

Het Zondagochtend Concert

16 november 2025 - Grote Zaal - 11.00 uur

Orchestre Philharmonique Royal de Liège
Lionel Bringuier, dirigent
Marc Bouchkov, viool
Alberto Menchen, concertmeester

Pjotr Tsjaikovski 1840-1893 Vioolconcert in D, op. 35 (1878)
Allegro moderato
Canzonetta: Andante
Finale: Allegro vivacissimo

Pjotr Tsjaikovski Francesca da Rimini, op. 32 (1876)

Steun ons

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later.
concertgebouw.nl/steun-ons

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open.
U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concert-registraties en nog veel meer.

Verwacht in Het Zondagochtend Concert

30 nov - Grote Zaal

Hemelse stemmen: Groot Omroepkoor en cellist Quirine Viersen

11 jan - Grote Zaal

Isabelle Faust speelt Schumanns expressieve *Vioolconcert*

18 jan - Grote Zaal

Meesterpianist Pierre-Laurent Aimard speelt Mozart

25 jan - Grote Zaal

Pianoconcert van Liszt door winnaar Liszt Concours en Schumann 4

1 feb - Grote Zaal

Winterse dromen met Tsjaikovski en Sibelius

Zien we u binnenkort weer terug op zondagochtend?

De volledige concertagenda vindt u op concertgebouw.nl/zondag.

Deel uw concertbeleving op social media! [#concertgebouw](https://twitter.com/concertgebouw)

Het Zondagochtend Concert wordt
elke week door AVROTROS rechtstreeks
uitgezonden op NPO Klassiek.

Voor violist Marc Bouchkov is de viool even expressief als de menselijke stem. Musiceren is voor hem dan ook een soort ademen, een volkomen natuurlijke activiteit. Hij groeide op in een familie van violisten en kreeg zijn eerste lessen als vijfjarige van zijn grootvader. Bouchkov werd geboren in België (waar hij ook opgroeide), is van Russisch-Oekraïense afkomst en volgde zijn muziekopleidingen in Frankrijk en Duitsland. Hij kan dus putten uit een rijke culturele kweekvijver, en dat is te horen aan zijn kleurrijke en doorvoelde spel. Bouchkov deelt het podium regelmatig met Lionel Bringuier, een allround-dirigent die zich specialiseerde in Franse muziek uit alle stijlperiodes. Dat komt ook goed van pas in een programma rond Tsjaikovski: diens 'chique' orkestpalet vraagt vaak om hetzelfde kleur- en sfeergevoel als Frans repertoire.

Oer-Russische romanticus

Pjotr Tsjaikovski was een oer-Russische romanticus. Niet dat hij buitenlandse invloeden schuwde; zijn stijl haakt soms duidelijk in op die van Schumann, en hij beschouwde Mozart als 'de Christus van de muziek'. Maar de weelderige orkestratie en, bovenal, de Slavische weemoed van zijn melodieën verraden zijn herkomst. Tsjaikovski was een

fervent briefschrijver die emoties bepaald niet uit de weg ging. Zijn perfectionisme, heftige stemmingswisselingen en liefde voor (vooral jonge) mannen maakten hem tot een gedreven persoonlijkheid die alleen rust vond in het componeren. En hoewel hij daarin een hoop kwijt kon, is lang niet al zijn muziek een directe hartenkreet. Veel stukken schreef hij puur uit vakmanschap en om het plezier.

Zonnig vioolconcert

Tsjaikovski's *Vioolconcert in D*, op. 35 heeft vele bewonderaars, en die weten wat ze gaan krijgen. Voor wie het niet kent, kan het een bijzondere ervaring zijn – alsof je met een onbekende praat en geleidelijk doorkrijgt dat die een genie is en ongewone dingen heeft meegemaakt. Want met dit stuk moest Tsjaikovski een beroep doen op al zijn talent om over een enorme crisis heen te komen.

Een jaar eerder had de componist zijn impulsieve huwelijk met een leerlinge moeten bekopen met een zenuw-inzinking, waarop hij maandenlang door Europa rondzwierf om niet thuis te hoeven zijn. In het *Vioolconcert* blijkt hij niet op dat tranendal terug, maar omarmt hij meer dan ooit zijn enorme melodische talent waarop hij altijd kon terugvallen. Ten eerste was daar zijn

vreedschap met de vijftien jaar jongere violist Iosif Kotek, eveneens een oudleerling uit zijn conservatoriumklas. Ten tweede kon Tsjaikovski sinds kort rekenen op de financiële steun van de rijke weduwe Nadezjda von Meck, met wie hij via Kotek in contact was gekomen. Kotek had de nog altijd miezerende componist tijdens diens verblijf aan het Meer van Genève een verrassingsbezoek gebracht en hem de gloednieuwe *Symphonie espagnole* van Édouard Lalo voorgespeeld, een vioolconcert dat destijds enorm scoorde op de Europese concertpodia. Meteen sloeg er een vonk over: Tsjaikovski raakte geïnspireerd door Lalo's 'frisheid, pikante ritmes en prachtig geharmoniseerde melodieën', zoals hij in een brief schreef. 'Lalo streeft niet naar diepgang, maar hij vermijdt routine en experimenteert met de vorm. Het gaat hem vooral om muzikale schoonheid.' Binnen een maand voltooide hij zijn eigen *Vioolconcert*.

In dit zonnige werk lijkt Tsjaikovski alle eerdere ellende achter zich gelaten te hebben. Weliswaar druipet het middendeel van melancholie, maar die behoorde tot Tsjaikovski's muzikale dna. De melodie van deze Canzonetta heeft een Italiaans tintje: tijdens zijn omzwervingen door Zuid-Europa had hij heel wat volksdeuntjes opgevangen. Het

slotdeel bruist van vitaliteit, mede door de onversneden Russische volksdans-echo's. Blijkbaar was de componist klaar voor de thuisreis.

Orkestfantasie naar Dante

De orkestfantasie *Francesca da Rimini*, op. 32 is gebaseerd op een tragische liefdesgeschiedenis van de dertiende-eeuwse dichter Dante. Het is verleidelijk te denken dat Tsjaikovski hierin een uitlaatklep zag voor zijn eigen ongelukkige liefdesleven. Maar nee: de componist toont zich bovenal een enthousiaste ambachtsman die een drama van rake muziek voorziet. In het verhaal ontmoet de verteller de schim van Francesca, een edelvrouw die verliefd werd op de broer van haar onaangename echtgenoot. Als straf voor hun overspel werden zij door een storm uiteengedreven, maar behielden de kwellende herinnering aan hun vrijpartijen. Tsjaikovski's muziek roept eerst de heersende duisternis en de kille windvlagen op, dan de ontmoeting tussen de geliefden en hun lusten, en mondt uit in een spookachtige verklanking van hun bestemming: de helse windvlagen keren terug, begeleid door Francesca's klaagzang.

Michiel Cleij